

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Folk-Sagor

25.

a) Det sköna flottet öfvan om Solen
och nordan om Jorden.

b) Söbergsgubben.

c) De tre små Männerna i skogen.

Ät huru roligt,
Wid brasan förtroligt
Ät höra talas om jettar och troll
Om winterqwällen,
Då trollen på hällen dansa sin ringdans
I stjerneklar natt.

Kalmar. Tryckt hos Ströhm & Bröder Westin. 1855.

Pris: 4 fl. bfo.

Det sköna slottet östan om solen
och nordan om Jorden.

Det war en gång en man, som bodde i skogen. Nära intill hans stuga låg en ång, hwarpå wexte ett sagert gräs. Mannen satts stort wärde på den bördiga ången, och aktade den högre än mycket annat gods. Men om sommarmorgnarne, när solen rann upp, märktes ofta att det sköna gräset war nedtrampadt, och der syntes i daggen, såsom hade det blifwit trådt af menniskofödder. Hårdfwer bar mannen en stor harm, och honom lyste gerna få utrönt, hwem det war som trampade hans gräs om nätterna.

Bonden lade nu råd, huru han skulle få weta hwad han wille, och sände så sin äldsta son att hålla wakt på ången. Swennen lofwade göra sitt bästa, och gick å stad. Men huru det war, hade han icke waktat länge, innan han kände sig mycket tung, och när det led emot midnattstid, låg han redan i en djup sömn. Swennen sof nu i godan ro och wakenade icke förr än sol stod på himmelen. Han wände så åter emot hemmet med oförrättadt ärende; men gräset war nedtrampadt såsom tillsörne.

Nästa qwäll, skulle bondens andre son ut och hålla wakt på ången. Han lät icke fattas stora ord, och lofwade återkomma med godt besked. Men huru det nu kunde wara, gick det honom såsom hans broder; ty han hade inte waktat länge, förr än han kände sig tung och somnade, samt wakenade icke förr än ljusan dag. Han fick så wända hem med oförrättadt ärende; men ången war trampad alldeles såsom tillsörne.

Bonden tyckte att allt detta hade aflupit emot förmodan, och slog så ur hågen att vidare forska derom. Då gick hans yngste son inför sin fader, och beddes orlof att gå ned till ången och hålla wakt. Bonden swarade: "icke lönar det mödan, att du gifwer dig å stad, som är så liten. Det är föga likt, att du skulle wakta bättre än dina bröder." Men pojken sade att han wille fresa sin lycka, och så fick han råda. Han begaf sig derester till ången, ehuru hans fader och bröder trodde sig wäl kunna förutse huru hans färd skulle aflöpa.

Pojken låg nu och waktade både länge och wäl; men ingenting spordes till, förrän det led emot ottemål, och solen skulle rinna upp. Då hördes plötsligen ett ljud i luften, såsom af flygande foglar, och der kommo farande trenne dufwor, hwilka slogo ned på den gröna ången. Efter en stund lade dufworna bort sina fjäderhamnar, och bleswo så till trenne sagra jungfrur; men de tre jungfrurna beghynte tråda en dans i gröngräset, och de dansade så sager, att deras fötter knappast widrörde marken. Swennen kunde nu wäl förstå hwem det war som trampade hans faders ång, och han wiste icke rått hwad han skulle tänka om de tre jungfrurna. Men der war en ibland dem, som tycktes honom sager framför alla andra qwinnor, och det leste honom i hugen, att han heldre wille ega henne än något annat i werlden. När han så hade legat en stund och sett uppå dansen, steg han hastigt upp, och stal bort jungfrurnas trenne fjäderhamnar. Derefter lade han sig åter på lur, för att röna huru hans äfventyr mände aflöpa.

Arta om morgonen, innan sol gick upp, lyktade jungfrurna sin dans, och wille fara bort; men de kunde icke finna sina fjäderhamnar. Då bleswo de högeligen försträcka, och lupo oroligt fram och åter öfwer ången, tills de kommo dit hwarest swennen låg. Jungfrurna sporde om han hade tagit deras fjäderhamnar, och gåfwo honom sagra ord, att han skulle lemna dem tillbaka. Swennen genmålte: "ja, jag har tagit dem; men jag gifwer dem icke åter, utom under två beting". Såsom nu jungfrurna icke kunde uträtta något med sina böner, sporde de efter swennens wilkor, och loswade uppfylla dem. Då sade ynglingen: "detta är mitt första wilkor, att jag will

weta hwilka J ären och hwadan J ären komma". Mön swarade: "jag är en konungadotter, och dessa begge äro mina hofstärnor. Wi äro ifrån den borg, som ligger östan om jolen och nordan om jorden, dit ingen menniska kan komma." Swennen sade åter: "mitt andra wilkor är, att konungadottern lofwar mig sin ära och tro, och sätter dag för vårt bröllop; ty henne, och ingen annan, will jag ega i werlden." Så som det nu war hög tid, och solen re'n lysie öfwer skogs: topparne, måste den unga mön ingå äfwen på detta beting. Ungerstwenen fäste derefter den sagra prinsessan, och de lofwade att aldrig swika hwarandra. Han gaf så tillbaka de tre dustwohamnarne, och tog ett hjertligt farwål af sin käresta, hwarefter jungfrurna swingade sig i lusten, och hastigt drogo sina färde.

När dager war ljus, wände pojken emot hemmet, och fick nu höra många spörsål, hwad sällsamma ting han hade sett och förnummit under natten. Men swennen ordade liter, och sade att han fallit i sömn, så att han icke hade försport någonting. Hårdswer gäckades hans bröder, och gjorde spe af honom, det han trott sig kunna bättre genomgå sut äfwentyr än de, hwilka i also woro förmer än han.

Det led nu en rund tid framåt, och kom till den dagen som konungadottern hade utsatt för bröllopet. Då gick swennen till sin fader, och bad honom tillreda ett gästabud, samt dertill biuda sina wänner och fränder. Bonden lät sin son råda härutinnan. Der tillagades så ett stort gästabud, och fattades icke god förplågning. Men när det led till midnattstid, och gästerna blifwit muntra, hördes plötsligen ett starkt gny utanför gillesstugan, och der förde fram en prächtig karm dragen af ystra fålar; men i karmen satt den sagra konungadottern, klädd såsom brud, och med henne woro hennes begge hofstärnor. Då bles en stor undran ibland alla gästerna, såsom hwar man wäl kan tänka. Men ungerstwenen undfick sin brud med glädje och förtäljde för gillesfolket hwad äfventyr han haft om natten, när han waftade sin faders ång. Derefter dracks bröllopet med fröjd och lust, och alla som sågo den unga bruden prisade swennen lycklig, att hafwa gjort ett sådant giftermål.

Wittida om morgonen, innan dagen fken, sade prinsessan att hon wille fora bort. Då blef brudgummen bedröfwad, och sporde hwi hon icke kunde skänka honom ännu en kort stunds glädje. Konungadottern genwälte: "min fader rådde öfwer den sköna borgen, som ligger öfvan om solen och nordan om jorden. Han blef ihjälslagen af trollen, och jag hålles af dem i en hård fångenskap, så att jag icke kan undkomma, utom en kort stund wid midnattstid. Om jag icke är tillbaka innan sol går upp, gäller det mitt lif." När ungerswennen hörde detta wille han icke qwarhålla sin brud, utan bad henne fara wäl och säll. Men wid afskedet skänkte konungadottern honom en guldring till hugkomst; de begge hostårnorna gäfwö honom hwardera ett guldäpple. Derefter stego de upp i sin förgyllande karm, och drogo hastigt sina färde.

Efter den dagen hade swennen ingen trefnad mer, ty det lekte honom städse i hugen, huru han skulle komma till det sköna slottet som låg öfvan om solen och nordan om jorden. Han gick så en dag inför sin fader, och beddes orlof att draga bort och uppsöka sin fästemb. Gubben sade, att han sjelf måtte råda härutinnan; men hans färd skulle nåppligen båta till mycket. Swennen tog derefter afsked af sina fränder, och for ensam bort ifrån hemmet.

Ungerswennen wandrade nu öfwer berg och gröna dalar, genom många och stora konungariket; men ännu wiste ingen att förtälja om det sköna slottet. Han kom så en dag till en mycket stor skog. Ut i skogen hördes ett starkt gny, och när swennen gick fram, såg han twenne jättar, hwilka woro stadda i en håstig träta. Då sporde han: "hwarföre stån I här och twislen med hwarandra, jättar två?" Deseu swarade: "jo, wår fader är död, och wi hafwa skifrat arf efter honom. Men här är ett par stöflar, och wi kunna icke förliskas hwilken af oss skall ega dem." Swennen sade: "jag will skilja eder träta. Om I icke kunnen blifwa öfwerens, så skänken stöflarna åt mig. Jaa är en wandringsman, och har lång wäg att gå." Jätten tog till orda: "det kan wäl wara sannt, som du säger, men det är icke med dessa stöflarna såsom med andra stöflar; ty den som har dem uppå, kan gå hundrade mil i hwartenda steg."

Når swennen hörde detta, wille han gerna ega de kostbara stöflarna, och sade att jättarne wäl kunde skänka honom dem, så hade de intet vidare att twista om. Huru han nu lade sina ord, tycktes det jättarne wåra ett godt råd, och de gjorde såsom han hade sagt. Ungerfswennen tog derefter sina stöflar, med hwilka han kunde färdas hundrade mil i hwartenda steg, och wandrade så vidare, långt bort i främmande land.

Når han hade färdats en rund tid bortåt, kom han åter till en skog, hwarest hördes mycket gny och owäsen. Swennen gick fram, och såg twenne jättar, hwilka woro stadda i en häftig ordwexling. Då sporde han: "hwarföre stån I här och twisten med hwarandra, jättar två?" Resen genmålte: "jo, wår fader är död, och wi hafwa skiftat arf efter honom. Men här är en kapp, och wi kunna icke förlikas hwilken af oss skall ega den." Swennen sade: "jag will slita eder twist. Är det så att I icke kunnen blifwa öfwer ens, skänken då kappan åt mig. Jag är en wandringsman och har lång wäg att färdas." Jätten tog till orda: "det kan wäl wåra sannt som du säger; men det är icke med denna kappan, såsom med andra kappor; ty den, som har den uppå, blifwer osynlig." Wid swennen hörde detta, fick han en stor lust att ega den kostbara kappan och sade att jättarne wäl kunde gifwa honom den, så egde de intet vidare att twista om. Huru han nu lade sina ord, tycktes det jättarne wåra ett godt råd, och de gjorde såsom han hade sagt. Swennen tog derefter kappan, hwilken gjorde honom osynlig, och wandrade så vidare, långt bort i främmande land.

Når han nu hade färdats en rund tid, kom han åter till en stor skog, hwarest hördes mycket gny och buller. Swennen gick fram, och såg twenne jättar, hwilka woro stadda i en häftig tråta. Då sporde han: "hwarföre stån I här och twisten med hwarandra, jättar två?" Resen genmålte "jo, wår fader är död, och wi hafwa skiftat arf efter honom. Men här är ett swärd, och wi kunna icke förlikas, hwilken af oss skall ega det." Swennen sade: "jag will slita eder twist. Är det så att I icke kunnen komma om sams, skänken då swärdet till mig. Jag är en wandringsman, och har lång wäg att färdas." Jätten tog till orda: "det kan wäl wåra sannt som du säger; men det är icke med detta

svärdet, såsom med andra svärd; hwem helst man widrör med des udd, han blifwer genast död; men om man widrör honom med fästet, qwicknar han till igen." Wid swennen fick höra detta, kände han en stor lust att ega det kostbara svärdet, och sade, att jättarne wäl kunde gifwa honom det, så egde de intet vidare att twista om. Huru han nu lade sina ord, tyckte jättarne att rådet war godt, och de gjorde såsom han hade sagt. Men pojken band det kostliga svärdet wid sidan, drog hundramillsstolarna på sina fötter, axlade den underbara kappan, och tyckte att han nu war wäl utrustad för sin widlyftiga resa.

En afton, sedan det blifwit mörkt, kom ungerswennen uti en stor ödemark, som aldrig wille taga någon ända. Wid han nu såg sig omkring åt alla sidor, för att finna nattherr; berge, blef han warse ett litet ljus som tindrade emellan träden. Swennen gick dit, och fonn en mycket liten koja; men uti kojans bodde en gammal gumma, som tycktes hafwa sett lika många mansåldrar, som andra menniskor se wintrar. Pojken trädde så in, helsade höfswiskt, och sporde om han fick låna hus öfwer natten. När nu käringen hörde honom tala, sade hon: "hwem är du, som kommer hit och hålsar så wackeri? Jag har bott här medan tolf ekestogar vuxit upp, och tolf ekestogar ruttnat ned; men ännu kom här aldrig någon, som helsade så wänlige." Swennen genwälte: "jag är en fattig wandringsman, som söker efter det stöna slottet östan om solen och nordan om jorden. I kunnem wäl inte wisa mig wägen, kära mor?" "Nej," sade gumman, "det kan jag inte. Men jag är rådande öfwer djuren på marken, törhända finnes någon ibland dem, som kan hjälpa dig till rått." Swennen tackade för detta goda löfte, och så blef han der öfwer natten.

Urta om morgonen, när sol sten östan in, stånde gumman sina undersåter till rings. Då kommo löpande ur skogen alla slags djur, björnar, uliwar och råfwar, och de sporde hwad deras drottning wände befälla. Gumman sade, att hon wille weta om det war någon ibland dem, som wiste wägen till det stöna slottet östan om solen och nordan om jorden. Djuren höllo derefter en lång rådpågning, men ingen wiste förtälja om det stöna slottet. Då sade käringen till swennen: "jag kan nu icke vidare hjälpa dig. Men

mång tusende mil hårifrån bor min syster. Hon råder öfwer fiskarne i hafwet; kanske wet hon bättre bested." Swennen tog så farväl af gumman, tackade för hennes goda råd, och wandrade sina färde.

Når han hade gått en mycket lång wäg, kom han serla om aftonen uti en stor ödemark. Wid swennen nu såg sig om efter herrberge, blef han warse ett litet hus, som tintrade emellan träden. Han gick dit, och sanna en liten, mycket förfallen koja, som låg på hafstrand; men i kojans bodde en gammal, gammal gumma, som tycktes hafwa lefwat lika många mansådrar, som en annan menniska lefwat månskiften. Swennen trådde så in, helsade gumman ifrån hennes syster, och sporde om han fick blifwa der öfwer natten. Når nu karingen hörde honom tala, sade hon: "hwem är du, som kommer hit och helsar så wacker? Jag har sett fyra och tjugu ekeskogar waxa upp, och fyra och tjugu ekeskogar ruttna ned: men ännu kom här aldrig någon, som helsade så wänligt." Pojken genmålte: "jag är en fattig wandringsman som söker efter det sköna stottet östan om solen och nordan om jorden, dit ingen kan komma. Lörhända kunnen I wisa mig wägen, kära mor!" "Nej," sade gumman, "det kan jag wäl inte; men jag är rådande öfwer fiskarne i hafwet. Kanske är det någon ibland dem, som kan hjelpa dig till rätta." Swennen tackade för hennes goda löfte, och så blef han der öfwer natten.

Urla om morgonen, det första dager war ljus, höll karingen stånna med sina undersäter. Då kommo tillsammans alla, hafsens fiskar, hwalar, gäddor, laxar och flundror, och de sporde hwad deras drottning mände befälla. Gumman sade, att hon wille weta, om det war någon ibland dem, som wiste wägen till det sköna stottet östan om solen och nordan om jorden, dit ingen kan komma. Fiskarne höllo så en lång öfwerläggning, men slutet blef, att ingen ibland dem wiste förrälja om det sköna stottet. Då sade karingen till swennen: "du ser att jag nu icke widare kan hjelpa dig, men jag har ännu en syster, som bor lång sinom tusende mil hårifrån. Hon råder öfwer foglarne i lusten. Gå till henne; om hon icke wet någon råd, så finnes icke heller någon råd till." Swennen tog derefter afsted ifrån gumman,

tackade mycket för hennes beredwillighet, och gaf sig så åter ut på wandring.

När han nu hade färdats en mycket lång wäg, ja, wäl mång sinom tusende mil, kom han serla om afronen uti en stor ödemark, som tycktes wara utan ända. Wid swennen nu såg sig om efter herrberge, blef han warse ett ljus, som tindrade emellan träden. Han gick dit, och fann en mycket liten och för'allen kofa, som låg på berget; men i kofan bodde en gammal, gammal gumma, som tycktes hafwa lefwat lika många mansåldrar som en annan menniska lefwet dagar. Swennen trädde så in, helsade gumman ifrån hennes systrar, och sporde om han fick låna hus öfwer natten. När nu kåringen hörde honom tala, sade hon: "hwem är du som kommer hit och helsar så wackert. Jag har sett åtta och fyratio eskfogar wera upp, och åtta och fyratio eskfogar ruttna ned, men ännu kom här aldrig någon, som helsade så wänligt." Wofken tog till orda: "jag är en fattig wandringsman, som söker efter det sköna flottet östan om solen och nordan om jorden, dit ingen menniska kan komma. Kanste kunnen J wisa mig wägen, kära mor?" "Nej," sade gumman, "det kan jag wäl inte; men jag är rådande öfwer foglarne i lusten. Dör; hända är det någon ibland dem, som kan hjälpa dig till rätta." Swennen tackade för kåringens goda löfte, och så dwäljdes han der öfwer natten.

Arfa om morgonen, förrän hanen gol, stände gumman sina undersåter till tings. Då kommo flygande alla himmelens foglar, örnar, swanor och hökar, och de sporde hwad deras drottning mände befälla. Kåringen sade, att hon kallat dem till stamma, derföre att hon wille weta om någon ibland dem hittade wägen till det sköna flottet östan om solen och nordan om jorden. Foglarne höllo derefter en lång rådplågning; men slutet blef, att ingen ibland dem wiste för'älja om det fagra flottet. Då blef kåringen misshlynt och sporde: "ären J alla församlade? Jag ser icke till fogel Fenix." Fogel skaran genmälte, att fogel Fenix ännu icke war kommen. När de nu wäntat både länge och wäl, fingo de se den sköna fogeln komma farandes genom lusten; men han war så trött, att han knappt måktade röra wingarne, utan segnade ned till jorden. Nu blef glädje ibland hela skaran, att fogel Fenix hade kommit; men kåringen war mycket wred, och sporde hwi

han så länge låtit wänta på sig. Den stackars fogeln behöfde en icke liten stund att hämta sig; derefter swarade han ödmjukt: "wredes icke att jag dröjt så länge; men jag har flugit en mycket lång wäg. Jag har varit i fjerran land, wid det saagra flottet som ligger öfvan om solen och nordan om jorden." Nu blef drottningen åter tillfreds, och målte: "det må wara ditt straff, att du ännu en gång skall fara till det sköna flottet, och taga denne ungerswen med på färden." Fogel Fenix tyckte wäl att detta war ett hårdt wilfor; men han måste lyda. Ungerswennen tog derefter afsked ifrån den gamla kärningen, och satte sig upp på fogelns rygg. Sedan bar det af högt i sky, öfwer berg och dal, öfwer blåa haf och gröna skogar.

När de hade färdats mycket länge, sporde fogel Fenix: "ungerswenn! ser du någonting?" "Ja," sade swennen, "jag tycker mig se en blå sky fjerran wid himlaramden." "Detta är landet, dit wi skola fara," sade fogeln. De färdades nu en mycket lång wäg, och det led emot astron. Då sporde fogel Fenix om igen: "ungerswenn! ser du någonting?" "Ja," sade swennen, "jag ser en fläck i den blåa skyn, som glimmar klart, likt sjelfwaste solen." Fogeln tog till orda: "detta är borggen, dit wi skola fara." De färdades nu en mycket lång wäg, och det led fram på natten. Då sporde fogel Fenix tredje gången: "ungerswen! ser du någonting?" "Ja," sade swennen, "jag ser ett stort slott, som allestädes lyser af guld och silfwer." "Nu äro wi framme" sade fogeln. Han stög der efter ned inwid den sköna borggen, och satte swennen på marken. Men pojken tackade för hans stora omak; och så wände fogel Fenix tillbaka genom lusten dit, hwarifrån de kommit.

Wid midnattstid, när alla trollen lågo i sin djupa söm, gick ungerswennen fram till borgporten och klappade på. Då sticade konungadottern sin tärna, att spörja hwem det war som färdades ute så sent. När nu hofstärnan kom till porten, kastade ungerswennen till henne ett guldäpple, och beddes så slippa in. Men tärnan igenkände sitt eget äpple, och förstod deraf, hwem som hade kommit. Hon skyndade så in till sin matmoder, och förtäljde dessa märkelige tidningar. Men konungadottern wille icke tro, att det war sant såsom han sade.

Prinsessan sticade nu sin andra hofstärna. Men när

tårnan kom till borgporten, kastade ungerswennen till henne ett annat gulldäpple, och stöndade glad till sin matmoder, att förtälja hwem som war derute. Då räckte swennen till henne den guldring, som hon sielf hade gifwit honom. Nu förstod prinsessan att hennes brudgum war kommen; hon öppnade derföre porten, och undfick honom med stor glädje och kärlek, såsom hwar man kan tänka.

Ungerswennen satte sig derefter hos sin sagra brud, och de glammade kärligt med hwarandra om natten. Men när det led emot morgonen, blef konungadottern mycket bedröfwad, och sade: "wi måste stillas. För allt som är dig kärt, skyn da härifrån innan trollen wakna, eljest gäller det ditt lif." Brud och brudgum togo derefter afsked ifrån hwarandra, och konungadottern fällde många modiga tårar. Men ungerswennen wille icke fly undan, utan omlade sin kapp, drog hundramilsstöflarna uppå, band sitt kostliga swärd wid sidan, och lagade sig i ordning att wåga en dust med trollen.

Wittida om morgonen blef mycket lif och rörelse i hela gården; borgaporten slogs upp, och trollen kommo gående det ena efter det andra. Men ungerswennen stod wid ingången med drager swärd, och när trollen kommo, war han genast tillreds, och afhögg deras hufwuden innan de blifwit honom warse. Der blef så en blodig lek, och den lyckades icke förr än alla trollen hade fått sin bane. När det nu led fram på dagen, skickade konungadottern sina tårnor, att spörja tidningar huru striden aflupit. Tårnorna kommo tillbaka, och förstälde att swennen war wid lif, men alla trollen ihjälslagna. Då blef den sagra mön åter glad, och det tycktes henne, att hon nu hade öfwerwunnit alla sina sorger.

Sedan den första glädjen war öfwer, sade prinsessan: "nu är vår lycka så stor, att den icke kan blifwa större; allenast att jag egde tillbaka mina fränder." Ungerswennen genmålde: "wi sa mig hwar de ligga begrafne, och jag will se om jag icke kan hjelpa dem. De gingo här till stället, hwarest prinsessans fader och öfriga fränder woro lagdo; men swennen rörde dem alla med sitt swärdspåse, och de qwicknade till, den ena efter den andre. När de nu hade kommit till lifs blef en stor fröjd öfwer hela kungsgården, och alla tackade ungerswennen, att han hade frälsit dem. Prinsessans fränder togo så swennen

till sin konung, och den fagra möd blef deras drottning. Men swennen styrde sitt rike med lycka, samt blef både år-säll och wän-säll. Hans drottning födde honom rakka söner och fagra döttrar, och så byggde de bo, och lefde i ro i alla sina dagar. —

Här lyktar sagan om det sköna slottet östan om solen och nordan om jorden, och kan man deraf lära det gamla rönet, att trogen kärlek öfwerwinnet allt.

Hobergsgubben.

Det är på Gottland ett högt berg, wid namn Hoberget, i hwilket bodde en tid ett stort bergtroll, som af detta sitt hemwist och boställe kallades Hobergsgubben. Icke långt derifrån bodde en fattig torpare, hwilken plågade umgänge med samma bergtroll, deraf han förment sig hafwa nytta, såsom man och hörder sägas, att många, som söka lycka i att fiska eller stjuta, skola dertill bruka sådana otofliga medel, och hafwa umgänge med skogs- och sjöränen.

Nu hände sig, att denne torparens hustru födde barn, och då barnet skulle kristnas, blef torparen helt bekymrad hwilka faddrar han härtill skulle bjuda. Torparens dräng märkte att något låg husbonden tungt på sinnet, och då han gerna wille weta hwad honom fattades, uppstod dem emellan följande samtal.

Drängen. Mig tyckes, att I nu hafwen större orsak att glädjas, än wara bedröfwad, emedan I blifwit wälsignad med en lifsarfwinge, och likwäl gån I så sorgsen och bekymrad.

Torparen. Det är wäl santt, som du säger, men icke desto mindre hafwer jag likwäl något, som mig ängslar och bekymrar, och sådant icke utan skäl och orsak. Jag måste nu, såsom sedwankligt är, wid barnets kristning bjuda många faddrar. Går jag derwid Hobergsgubben förbi, hwilken gjort mig så mycket godt, sam du wäl wet, lærer han sådant så

högt förtröta, att jag hårefter aldrig hafwer något godt af honom förwänta, om än så stor nöd ginge mig uppå. Bjuder jag honom åter, så lärer han ossena äta upp all mitt tillrede, så att jag för de andra gästerna måste stå med skamm och blygd, efter du wäl wet och ofta sett hwad för er stor fröfsare och bottenlös man han är, så att han nästan icke står till att mätta eller fylla, helst af en fattig, som jag är.

Drängen. Jag wet, att det så är; men gifwen eder dock tillfreds, jag will lämpeligen afböja och förekomma hwad I så högt frukten, så att det ä ingendera sidan skall hafwa någon nöd. Ty jag will gå åstad och bjuda honom, men derwid med lämpa och godt maner så laga, att han icke skall komma hit.

Forparen. Kan du det uträtta, så gör du mig en så dan god tjenst, som du med rätta skall prisas för och derjemte hafwa annan belöning att förwänta.

Drängen begärde nu en säck, och gaf sig sedan till wägs till Hobergsgubben. När han war framkommen, helsade han honom från sin husbonde, sägande: "Min husbonde helsar eder god dag, och beder, att I willen wära så god och hjälpa honom med några fiskar, såsom I tillförene wid anlåtande plågar göra" (ty han war alltid wan att få hwad han anlätade Hobergsgubben om); "men han wille denna gången icke hafwa några små, utan blott stora fiskar."

Hobergsgubben. Huru kommer det till, att han denna gången will hafwa alla stora och inga små fiskar, då han likwäl tillförene alltid plågar låta sig nöja med hwad han fått, stort och smått tillsammans?

Drängen. Jo, han skall göra barnsöl; ty han har blifwit wälsignad med en arfwinge, och förden skull är jag, jemte det förra ärendet, och hirstickad att bjuda eder till fadder.

Detta talet behagade Hobergsgubben öfvermåttan wäl. "Så gammal och grå, som jag är," sade han, "så har aldrig ännu någon gjort mig den äran; derföre helsa honom tillbaka, tacka på mina wagnar för bjudningen och säg, att jag skall komma. Men hör, hwem mer blifwa fadder?"

Drängen. Sanct Peder.

Hobergsgubben. Då wet jag icke rätt, om jag läs

rer kunna komma; ty jag har hört, att Sanct Peder är en twärwigger, och fördensfull torde wi icke wäl kunna förlikas med hwarandra under ett tak. Dock likwäl, efter din husbon: de hafwer gjort mig den äran och bjudit mig, så skall jag komma, och se till huru wi samjas. Men skall det icke blifwa ännu några flera faddrar?

Drängen. Jo, Wår Herre med.

Hobergsgubben. Då lärer jag näppeligen komma dit; ty Sanct Peder och jag hade fuller, kanske, någorlunda funnat förlikas i ett hus, men Wår Herre och jag knappt. Dock likwäl, efter min granne hafwer gjort mig den äran, skall jag komma, emedan ingen härintill wisat mig sådan heder, ehuru gammal och grå jag är, fastän jag allenast skall sätta mig i en wrå och se uppå huru det tillgår. Skall der ännu blifwa några flera man-faddrar?

Drängen. Nej.

Hobergsgubben. Hwem skall då bland qwinfolksfaddrarne bära barnet?

Drängen. Jungfru Maria.

Hobergsgubben. Han slår fander stort på med faddrar. Han har wäl betingat några spelmän ock, efter han slår så stort på uti det andra?

Drängen. Ja, Trumslagaren skall blifwa spelman.

Hobergsgubben. Jag hade fuller tänkt att komma dit, fastän både Sanct Peder och Wår Herre kommer, efter han hafwer gjort mig den äran och kallat mig; men efter Trumslagaren kommer dit (menandes och förståendes dermed Lore Åker eller Åstedundret) så kommer jag alldeles intet, det säger jag rent ut; ty jag war för fjorton dagar sedan uti ett somqrån, och under det jag gick hem derifrån, uppwexte ett moln uppå himmelen och Trumslagaren begynte slå på sin trumma så hårdt, att jag blef förfärad och rog till att löpa hemåt det mesta jag förmådde; men rätt som jag kom i min förstuguddör, kastade han efter mig en trummesticka (förståendes dermed torwiggen, som somliga tala om) och slog dermed ett lärben af mig, hwaraf jag ännu hafwer mehn. Dersföre förs jag ingalunda gifwa mig i sällskap med honom mera; ty komme jag nu dit, så torde han denna gången slå af mig det andra

lårbenet med. Helta dertföre din hushbonde, tacka för bjudningen och såg honom, att jag denna gången icke kan komma. — Men hör, plåga de wid sådana tillfällen också gifwa faddergåfwor?

Drången. Ja wist plåga de gifwa, som något heder, lliga wilja wara.

Hobergsgubben. Kom hit då, så skall jag och skicka några faddergåfwor, fastän jag icke kommer, ty intet will jag wara den sämste.

Så tog han drången med sig uti en bod, der han hade lärar fulla med riksdaltrar och annat silfwermynt, bad drången hålla säcken öppen, samt tog så en skofwel full med riksdaltrar och slog i säcken. Sedan han detta gjort, frågade han drången, om de plågade gifwa mer än så mycket.

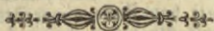
Drången. Fuller hafwer jag sett gifwas mer än detta år.
Hobergsgubben. "Intet skall jag wara den sämste."
— Tog så en skofwel till och slog i säcken, frågandes, lika som tillföre, om de plågade gifwa ännu mer.

Drången. Ja, än hafwer jag sett en, som gifwit mera.
Hobergsgubben. "Jngalunda skall jag wara den sämste;" hwarpå han åter tog en skofwel och slog uti säcken, och frågade ännu en gång, om de plågade gifwa mer.

Drången. Nej, ingen hafwer jag sett gifwa mera än detta. Ty han orkade intet mera bära, eljest hade hon wäl ännu en eller annan gång uppå Hobergsgubbens tillfrågan sagt ja, och så lurat honom att ösa än flere skoflar med riksdaltrar uti säcken.

Hobergsgubben. Gack nu hem med detta och kom sedan tillbaka, så skall du få fiskarne med.

Drången gjorde så, och sålunda hade han gjort sin hushbonde en god tjens, att han med lampa och godt maner icke allenast afhindrade Hobergsgubben från barnsölet, utan och bragte en ansenlig faddergåfwa med sig från honom.

De tre små Männerna i skogen.

En enkling och en enka hade hwar sin dotter. Enkan sade en dag till enklingens dotter, att om dennas far wille

gista sig med henne, skulle slika hwar dag så twätta sig i mjölk och dricka win, men eskans egen dotter skulle endast få watten till båda delarne. Slika framsförde dessa ord till sin far; men då han war twehogsen, tog han sin ena söfweln, hwars sula hade ett hål, och lät slå watten deri. Hölle söfweln wattnet qwar, så skulle han gista sig, men runne wattnet ut, så wille han förbliwa enkling. När nu wattnet fogs i söfweln, swälde lädret och söfweln blef full. Enkligen giste sig alltså med enfan. Första dagen lät denna, ester sitt löffe, framskälla mjölk och win åt mannens dotter, men endast watten åt sin egen. Andra dagen fingo båda sisdorna mjölk och win; tredje dagen skä hennes egen dotter mjölk och win, men stydottern watten, och derwid förblef det allt framgent. När wintern inföll befallde modren en dag sin stydotter att påtaga en fjortel af papper och gå ut i stogen att plocka benne en korg full af mogna smultron. Slika wägade ej annat än lyda. När hon kom i stogen träffade hon i en liten stuga tre små män, som bådo henne om hälsin af hennes bröd, det hon bort gaf dem, hwarester hon lita willigt, på deras begäran, sopade genast snön fring deras stuga. Till belöning förlånade de henne att för hwar dag blifwa wadrare; att hwar gång hon talade, skulle en dutat falla ur hennes mun, och att hon skulle så bli fulare; att för hwar ord hon talade, hoppade en groda ur hennes mun, och att hon skulle dö en wäldsam död. Kort esteråt, då styfstytern en dag skulle gå till sjön att sköja garn, kom landets konung åkande och blef så intagen af hennes skönhet, att han tog henne upp i sin wagn och snart derefter förmatte sig med henne. Ett år sednare födde hon honom en son. Nu infunno sig styfmodren och styfstytern, och en dag, då konungen war borta, togo de den unga drottningen ur sängen och kastade henne i den förbistående strömmen. Hennes styfstyter lade sig i skället i hennes säng, och wid konungens hemkomst föregaf modren, att drottningen wore så sjuk, att hon ej kunde taga emot honom. Men om natten såg en fökpojke, att en and simmade genom wasen till stotet, hwarester den antog drottningens gestalt, gick in i den späda prinsens rum, gaf honom di, bäddade hans wagna och wårdade honom, samt förwanblades sedan åter till and och simmade ut i strömmen igen. Så gick det äfwen den söljande natten; men den tredje sade drottningen till fökpojken, att han skulle underrätta konungen om hennes derward och tillsäga honom att tre gånger swänga sitt swärd öfwer henne, då hon komme till dörrtröskeln. Konungen gjorde så, och nu war förtrollningen löst och drottningen återskänt åt sin gemål. Styfmodern och styfstytern fingo till straff att i en spiketunna rullas ned i strömmen.

